

5. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

5.1 Algemeen Wkb

Het doel van de Wkb is het verbeteren van de bouwkwaliteit door het inschakelen van kwaliteitsborgers (private partijen). Met deze inwerkingtreding zullen bepaalde gemeentelijke bouwtoezichttaken veranderen. De inhoudelijke rol zal voor een deel overgaan in een procesrol. Hierdoor zullen interne processen op een andere wijze moeten worden ingericht. Vooralsnog is de Wkb van toepassing op eenvoudige bouwwerken in gevolgklasse 1 voor het aspect nieuwbouw. Hieronder vallen o.a. eengezinswoningen, kleine bedrijfspanden van maximaal 2 bouwlagen, inclusief kantine en klein kantoor en kleine fiets- en voetgangersbruggen.

Over de uitwerking van de Wkb is een Bestuursakkoord gesloten tussen het ministerie BZK en de VNG, in nauwe samenwerking met de vereniging bouw- en woningtoezicht, G4, G40 en Brandweer Nederland. Bij intrede van de Wkb behoudt het bevoegd gezag haar handhavende taak, waarbij het Bestuursakkoord de uitvoerbare rol borgt die recht doet aan die handhavende taak. Het bevoegd gezag behoudt haar rol als toezichthouder en handhaver en is verantwoordelijk voor de naleving van de Omgevingswet en het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Hoewel vaak de suggestie wordt gewekt dat de bouwtoezichttaken van het bevoegd gezag minder zullen worden, is dat nog maar de vraag. Wanneer kwaliteitsborger en bouwer er samen niet uitkomen, zal de kwaliteitsborger een melding doen bij de gemeente. Het bevoegd gezag moet kunnen optreden en handhaven. Om die rol te kunnen blijven uitvoeren is een gedegen kennis en kunde nodig op basis van de kwaliteitscriteria versie 2.3.

5.2 Afkortingen Wkb

- Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)
- Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)
- Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)
- Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)
- Omgevingsplanactiviteit (OPA)
- Algemene wet bestuursrecht (Awb)
- Algemene plaatselijke verordening (APV)
- Centraal Overleg Bouwconstructies (COBc)
- Register Externe Veiligheid (REV)
- CC staat voor consequence class oftewel gevolgklasse in het Nederlands. Gevolgklasse 1 is de laagste en gevolgklasse 3 is de hoogste gevolgklasse.

5.3 Fasen en rollen Wkb

1. Aanvraag Omgevingsplanactiviteit (OPA), minimaal 8 weken voor aanvang bouw:

- toetsen aan o.a. welstand, omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan);
- Beoordeling bijzondere lokale omstandigheden en risico's en het kenbaar maken van lokale aandachtspunten;
- Starten van het vooroverleg t.a.v. bijvoorbeeld omgevingsveiligheid, rooilijnen, bijzondere lokale omstandigheden in het kader van de Wkb en regels ten aanzien van o.a. geluid en fijnstof;
- voorbereiding op toezicht en handhaving.

2. Melding bouwactiviteit, minimaal 4 weken voor aanvang bouw:

- beoordeling volledigheid bouwmelding op risicobeoordeling, borgingsplan, toegelaten instrument en kwaliteitsborger;
- Opvragen specifieke informatie en planning;
- voldoet de melding niet aan de voorwaarden dan moet het bevoegd gezag dat kenbaar maken aan de melder, daarmee is de melding juridisch niet gedaan.

3. Start bouw, informatieverstrekking minimaal 2 werkdagen voor start bouw aan het bevoegd gezag.

4. De Omgevingsveiligheid is en blijft een taak/verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

5. Uitvoering / kwaliteitsborging:

- uitvoering borgingsplan door kwaliteitsborger;
- al dan niet toepassen van informatie- en controlemomenten.

6. Gereed melding: aanleveren dossier bevoegd gezag, minimaal 2 weken voor ingebruikname van het bouwwerk. Het dossier bevoegd gezag bevat o.a. de verklaring van de kwaliteitsborger en gegevens en bescheiden waaruit blijkt dat het bouwwerk voldoet aan het Bbl.

7. Beoordeling dossier bevoegd gezag.

8. Informatieverstrekking einde bouwwerkzaamheden.

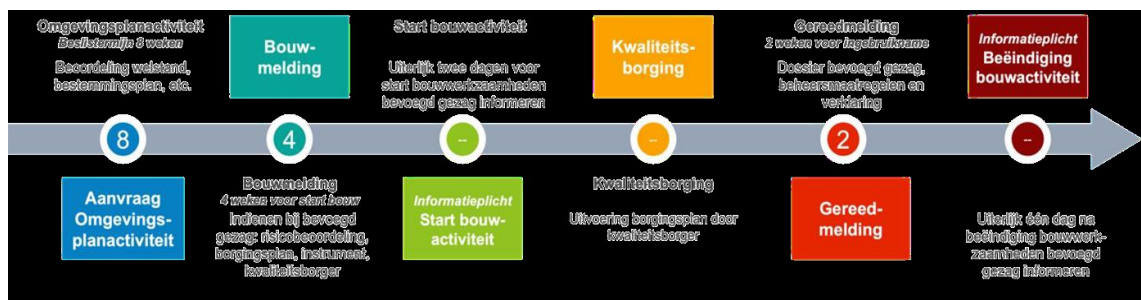
9. Ingebruikname.

Nota bene: Bij bijzondere lokale risico's is het goed om na te gaan of het risico:

- Bijzonder is én;*
- Lokaal is én;*
- Van invloed kan zijn op het wel of niet voldoen aan de bouwtechnische voorschriften uit hoofdstuk 2 t/m 6 van het Bbl.*

Een voorbeeld is de toepassing van bouwkransen rondom de luchthaven. Deze bouwkransen mogen in de bouwfase van het gebouw slechts een bepaalde maximale hoogte hebben. Het betreft een bijzondere lokaal risico.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen Wkb, tijdlijn

Opmerking: bovenstaande tijdlijn is de tijdlijn in een ideale situatie. Normaliter zullen na de vergunning voor de Omgevingsplanactiviteit de voorbereidingen voor de bouwactiviteit worden afgerond. De start bouwactiviteit zal in veel gevallen pas na de vergunning op de Omgevingsplanactiviteit plaatsvinden.

5.4 Rol bevoegd gezag (keuzes maken)

Het bevoegd gezag moet haar standpunt bepalen ten aanzien van de Wkb en de kwaliteitsborger, waarbij een keus kan worden gemaakt uit:

1. Het bevoegd gezag voert geen bouwtechnische toets en bouwtoezicht uit

2. Het bevoegd gezag gaat risico gestuurd/steekproefsgewijs toetsen/toezicht houden
3. Het bevoegd gezag toetst en houdt toezicht, net als de kwaliteitsborger

De keuze heeft niet alleen betrekking op de wijze waarop vergunningen worden verleend maar eveneens op het toezicht dat wordt uitgevoerd naar aanleiding van signalen, zoals o.a. meldingen of verzoeken tot handhaving. Bedenk daarbij wel dat de keuze niet alleen betrekking heeft op bouwwerken in gevolgklasse 1, maar tevens van invloed kan zijn op bouwwerken in gevolgklassen 2 en 3.

Toelichting op de drie keuzes:

1. Het bevoegd gezag voert geen bouwtechnische toets en bouwtoezicht uit

In het beleid worden alleen bijzondere lokale omstandigheden vastgelegd waarmee de kwaliteitsborger rekening moet houden. Er wordt géén gebruik gemaakt van informatiemomenten t.b.v. de inhoudelijke toets. Conform de Wkb voert alleen de kwaliteitsborger de bouwtechnische toets én het toezicht op de bouwwerkzaamheden uit. Het bevoegd gezag voert géén aanvullend bouwtoezicht uit. Bij deze keuze ligt de verantwoordelijkheid voor de veiligheid volledig bij de opdrachtgever, die hiervoor een kwaliteitsborger moet inschakelen. Het bevoegd gezag mist signalen en informatie en kan haar handhavende taak niet naar behoren uitvoeren. Deze keuze wil overigens niet zeggen dat het bevoegd gezag geen kennis en capaciteit beschikbaar hoeft te hebben.

2. Het bevoegd gezag gaat risico gestuurd / steekproefsgewijs toetsen en toezicht houden

In het beleid wordt vastgelegd in welke gevallen er sprake is van informatie- of controlemomenten. Op basis hiervan wordt informatie opgevraagd, inhoudelijk getoetst en toezicht uitgevoerd. Deze informatie- en controlemomenten betreffen bijvoorbeeld controles van later aan het zicht onttrokken constructies, zoals o.a. funderingen, wapening in betonconstructies, van belang zijnde aansluitdetails en brandwerende doorvoeren. Daarnaast kan steekproefsgewijs toezicht gehouden worden t.a.v. specifieke onderwerpen op grond van risico's. De steekproef kan op verschillende manieren worden bepaald: aan de hand van aantallen of signalen over instrumenten en kwaliteitsborgers, op basis van ontvangen klachten/verzoeken om handhaving of op basis van eigen constatering. Hiermee wordt een goed beeld van de kwaliteit van het stelsel verkregen, is er gericht toezicht op thema's mogelijk en kan, waar nodig, handhavend worden opgetreden of zelfs handhaving worden voorkomen. Als uit deze steekproeven blijkt dat het stelsel goed functioneert en zorgt voor voldoende kwaliteit, kan de frequentie van deze steekproeven worden aangepast. Ook het borgingsplan (van de kwaliteitsborger) kan aanleiding geven tot het houden van toezicht indien maatregelen t.b.v. de bijzondere lokale omstandigheden en eventueel overige bouwaspecten niet voldoende geborgd zullen worden naar mening van het bevoegd gezag.

3. Het bevoegd gezag toetst en houdt toezicht, net als kwaliteitsborger

Net als de kwaliteitsborger houdt het bevoegd gezag toezicht op de bouwwerkzaamheden. Hierbij kan de keuze worden gemaakt of dit bij alle vergunningen of bij bepaalde vergunningen of risico's het geval is. Het voordeel hiervan is dat er kan worden beschikt over eigen constatering. Dit is nuttig in eventuele procedures en in het kader van monitoring. Deze keuze is echter ook erg arbeidsintensief en niet in lijn met het gedachtengoed van de Wkb.

Vanuit de constructieve veiligheid, maar ook vanuit brandveiligheid is het goed om steekproefsgewijs met deze nieuwe taak van de markt te blijven meekijken. Op basis van vertrouwen kan t.z.t. alsnog een keuze worden gemaakt voor scenario 1. Scenario 3 zou uit de kast gehaald kunnen worden als blijkt dat het systeem van de Wkb niet werkt. Scenario 3 is eigenlijk niet in de lijn met het gedachtengoed van de Wkb. Je zou dit scenario kunnen zien als een vangnet.

De komende maanden zal hierover een besluit genomen moeten worden. Dit besluit zal in de evaluatie en het jaarverslag VHT over 2024 worden meegenomen en, mits nodig, t.z.t. worden aangepast in het beleidsplan.

5.5 Taken Toezicht, Handhaving en VTH-beleid

Hoewel het beeld leeft dat het bouwtoezicht naar de kwaliteitsborger gaat, is de taak van de kwaliteitsborger in werkelijkheid beperkt en blijven veel taken van het bouwtoezicht de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. Het doel van de Wkb is een verbetering van de bouwkwali-teit en het verbeteren van de positie van de bouwconsument. De rol van de kwaliteitsborger beperkt zich tot dat doel. De kwaliteitsborger wordt verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van de bouwactiviteit. De kwaliteitsborger heeft geen handhavingsbevoegdheid, zijn/haar rol is beperkt tot het toezien op en het controleren van de bouwkwali-teit en het rapporteren van die kwaliteit. Het bevoegd gezag is en blijft op haar beurt verantwoordelijk voor het toezicht en het handhaven op naleving van de bouwregelgeving in al zijn facetten (*bouwregelgeving, niet bouwkwali-teit*).

Alleen de invulling van die rol verandert met de Wkb. Het idee daarbij is dat taken die de kwaliteitsborger doet, niet door het bevoegd gezag moeten worden overgedaan. De kwaliteitsborger ziet toe op de hoofdstukken 4 en 5 van het Bbl. Omdat de bouwregelgeving in hoofdstuk 4 (Nieuwbouw) en 5 (Verbouw en verplaatsing van een bouwwerk en wijziging van een gebruiksfunctie) van het Bbl eisen stelt aan de minimumkwali-teit voor bouwen en verbouwen zit daar een overlap tussen het werk van de borger en het bevoegd gezag. De borger beoordeelt de kwaliteit en rapporteert over die kwaliteit richting de opdrachtgever en achteraf aan het bevoegd gezag, maar kan dus zelf niet handhavend optreden wanneer niet aan de wettelijk minimumeisen wordt voldaan. Die taak en de daarbij horende taak om vast te stellen dat er niet wordt voldaan blijft bij het bevoegd gezag. Wat verandert, is de wijze waarop en de gegevens waarmee het bevoegd gezag vaststelt dat er niet wordt voldaan. Het is belangrijk dat het bevoegd gezag VTH-beleid heeft voor deze handhavingstaak. De basis hiervoor is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en uiteraard voorliggend drieluik met bijlagen.

In de huidige situatie is het bevoegd gezag betrokken bij alle fasen van de bouw van een bouwwerk. Bouw- en woningtoezicht stuurt met enige regelmaat bij om de bouw in de goede richting te sturen. Voldoet bijvoorbeeld de wapening in de fundering niet, dan mag niet gestort worden voordat de wapening akkoord is. In de situatie per 1 januari 2024 is bouw- en woningtoezicht afhankelijk van de ogen en het handelen van de private kwaliteitsborger. Handhaven zal moeten gebeuren op een melding van de kwaliteitsborger of op basis van gebreken na oplevering van het bouwwerk. Bouw- en woningtoezicht zal vervolgens zelf moeten aantonen dat niet wordt voldaan aan de minimale eisen uit de bouwregelgeving om handhavend te kunnen optreden. Om hier enigszins proactief in te kunnen sturen wordt in dit VTH-beleid het scenario 2 uit H5.4 voorgesteld. E.e.a. zal echter in 2023 separaat aan het college worden voorgesteld, eventueel in combinatie met andere aanbevelingen.

Het bevoegd gezag ziet toe op de hoofdstukken 3 (Bestaande bouw), 6 (Gebruik van bouwwerken) en 7 (Bouw- en sloopwerkzaamheden) van het Bbl. Dit valt niet onder de taken van de kwaliteitsborger en blijft dus de taak van het bevoegd gezag, evenals de handhaving op deze hoofdstukken. Dit betekent o.a. dat de controle op constructies die tijdens de bouw nodig zijn voor de instandhouding en de veiligheid van de omgeving van het bouwwerk (o.a. bouwuipen, stempelconstructies en invloed van bemaling op de bebouwde omgeving) een taak blijft van het bevoegd gezag.

Het bouw- en sloopveiligheidsplan t.b.v. de omgevingsveiligheid wordt een separaat onderdeel naast de omgevingsplanactiviteit en de bouwactiviteit onder de Omgevingswet. Daarbij komt dat de Wkb zich in eerste instantie beperkt tot bouwwerken die in gevolgklasse 1 vallen. Bouwwerken in gevolgklasse 2 en 3 volgen in een later stadium na evaluatie van de Wkb.

Het toezicht en de handhaving op bouwwerken in gevolklassen 2 en 3 blijven vooralsnog bij het bevoegd gezag. Om die taken zo adequaat mogelijk te kunnen uitvoeren zal BWT te allen tijde minimaal moeten blijven voldoen aan de Kwaliteitscriteria 2.2 VTH. Daarom blijven de Kwaliteitscriteria versie 2.2 voor BWT gelden voor alle VTH-taken binnen de gemeente Beek. Daarnaast vallen alle toezichts- en handhavingstaken die onder de APV vallen, zoals het toezicht op bouwwerken bij evenementen, niet onder de Wkb en blijven de taak en verantwoordelijkheid bij het bevoegd gezag liggen. Het is zaak dat het bouwtoezicht daarop blijft ingericht.

Verandering van taken bij het bevoegd gezag.

Tabel 6: <https://vng.nl/catalogus-omgevingswet/veranderende-taken-door-de-Wkb>

Verandering van taken door de Wkb

Welke taken blijven of blijven gelijk? Welke taken vervallen, en welke taken komen erbij door de Wkb? De onderstaande tabel geeft hiervan een overzicht.

	Gelijk- en achterblijvende taken	Vervallen taken	Extra taken
Aanvraag omgevingsplan-vergunning	- registratie van aanvraag (vergunning plichtig of vrij) - toets bouwplan aan omgevingsplan (van rechtswege), welstand, omgevingsveiligheid en overige lokaal beleid		
Vooroverleg initiatiefnemers/kwaliteitsborgers			afstemmen met initiatiefnemers/kwaliteitsborgers bij vragen (bv. gevolgklasse, instrument, kb'er, borgingsplan-zaken, etc.)
Melding bouwactiviteit		bouwtechnische toets van het bouwplan aan de voorschriften van het Bouwbesluit gevolgklasse 1	- registratie ontvangen meldingen/publicatie - check gevolgklasse - check gekozen instrument - check gekozen kwaliteitsborger - check/beoordeling borgingsplan (incl. risicobeoordeling) en eventueel informatie- en stopmomenten opnemen
Melding start bouw	registratie melding start bouw en eventueel uitzetten rooilijnen, peil e.d.		
Toezicht en handhaving	toezicht op bouw conform vergunning omgevingsplanactiviteit (uitvoering bouwverordening, welstand,	toezicht op de naleving bouwtechnische voorschriften uit het	toezicht op informatie- en stopmomenten, op basis van risico's
	- bestemmingsplan, omgevingsveiligheid) - regulier toezicht en handhaving	Bouwbesluit conform vergunning gevolgklasse 1	- handhaving(sverzoek) kwaliteitsborger, TLoKB of anderen of op eigen initiatief - handhaving gevolgklasse 0 als op basis van toezicht op omgevingsplanactiviteit strijdigheid BBl wordt geconstateerd - beoordeling of er sprake is van gelijkwaardigheid (dan GK 2)
Gereedmelding	ontvangst gereedmelding, registratie en oplevering van de omgevingsvergunning, ingebruikname verwerken registraties BAG, WOZ/OZB en archivering		- check ontvangen verklaring kwaliteitsborger - Check/beoordeling en archiveren dossier bevoegd gezag - Mogelijkheid tegenhouden ingebruikname binnen 10 dagen met vervolgacties

Hoofdstuk 6. –Omgevingsplanactiviteit en Bouwactiviteit

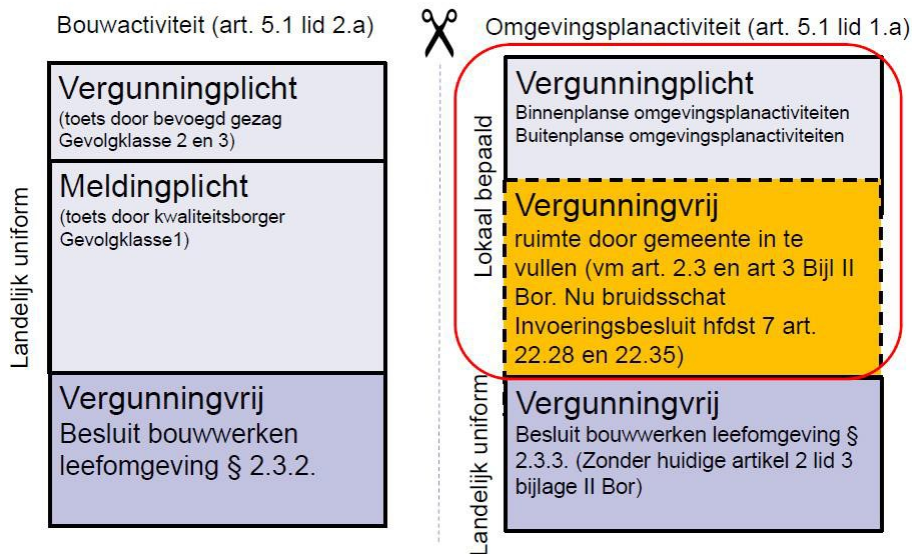
6.1 Knip in de vergunning

Het proces voor vergunningverlening wordt als het ware in tweeën geknipt:

1. de ruimtelijke omgevingsplanactiviteit: toets aan het omgevingsplan

2. de technische bouwactiviteit: toets van het bouwplan in de praktijk, zoals het wordt gebouwd, aan de bouwtechnische regels van het Bbl (hoofdstuk 4 of 5)

Deze knip maakt van technisch- en ruimtelijk bouwen twee activiteiten. Beide activiteiten kunnen onafhankelijk van elkaar wel of niet vergunningsvrij, meldingsplichtig of vergunningplichtig zijn. Het omgevingsloket is de centrale plek waar alle digitale informatie over de fysieke leefomgeving in samenhang te vinden is. Gebruikers oriënteren zich op de kaart en zien dan direct welke regels er op een plek gelden. Via slimme digitale beslisbomen gaan zij na of er op die plek een vergunning of melding nodig is. Via het omgevingsloket kan een vergunning worden aangevraagd of een melding bouwactiviteit worden ingediend. In 2024 zal het Omgevingsloket OLO mogelijk overgaan in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), mits die dan gereed is.

Opmerking: De omgevingsveiligheid is en blijft een taak/verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. Het bouw- en sloopveiligheidsplan t.b.v. de omgevingsveiligheid wordt een separaat onderdeel naast de omgevingsplanactiviteit en de bouwactiviteit onder de Omgevingswet.

Inhoud van het Bbl

In het Bbl worden (onderdelen van) verschillende regelingen samengevoegd. Het grootste deel van de regels in het Bbl is afkomstig uit het Bouwbesluit 2012, de daarmee samenhangende Regeling Bouwbesluit 2012 en de Woningwet. Daarnaast bevat het Bbl regels die afkomstig zijn uit: - Het Besluit energieprestatie gebouwen en de daarmee samenhangende Regeling energieprestatie gebouwen, - Het Besluit omgevingsrecht, - Enkele voorschriften uit het Activiteitenbesluit milieubeheer met betrekking tot gebouwinstallaties en andere gebouw gebonden voorzieningen, - Het Asbestverwijderingsbesluit voor wat betreft het verwijderen van asbest uit bouwwerken en - Het Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval en de daarmee samenhangende bijlage.

Ook de Wet kwaliteitsborging wordt in het Bbl opgenomen. Het doel van het samenbrengen van (onderdelen) van verschillende regels in één besluit is dat er sprake is van meer samenhang en dat regels eenvoudiger vindbaar zijn. Daarnaast zijn de begrippen die in de vier AMvB's gebruikt worden goed op elkaar afgestemd, waardoor de vier AMvB's een samenhangend geheel vormen.

Indeling van het Bbl

De regels in het Bbl zijn in hoofdstukken geclusterd rondom een bepaalde activiteit die te maken heeft met het bouwwerk. De hoofdstukken geven eisen betreffende:

- Algemene bepalingen

- Bestaande bouw
- Nieuwbouw
- Verbouw, verplaatsing en functiewijziging
- Gebruik
- Bouw- en sloopwerkzaamheden

Binnen deze hoofdstukken zijn de onderwerpen veiligheid, gezondheid, duurzaamheid, bruikbaarheid, toegankelijkheid en bouwwerkinstallaties, voor zover van toepassing, als afdelingen terug te vinden. Daarnaast is de volgorde waarin bestaande bouw en nieuwbouw aandacht krijgen omgedraaid ten opzichte van het Bouwbesluit 2012. In het Bbl zijn de regels over bestaande bouw in het eerste inhoudelijke hoofdstuk (hoofdstuk 3) opgenomen, in hoofdstuk 4 komen de nieuwbouwregels aan de orde.

6.2 Aanvraag omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit

Een deel van de bouw- en verbouwactiviteiten is landelijk als vergunningsvrije omgevingsplanactiviteit (OPA) aangemerkt. Dit betreft met name kleine verbouwactiviteiten (zie het Bbl paragraaf 2.3.3). Daarnaast zijn ook onderhoudsactiviteiten vergunningsvrij als het uiterlijk niet wijzigt. Voor overige bouw- en verbouwactiviteiten kan het bevoegd gezag zelf bepalen welke gevallen vergunningsvrij zijn of dat er met een melding kan worden volstaan. In het omgevingsplan staan regels over activiteiten en onder welke voorwaarden deze op een locatie toegestaan zijn. In een omgevingsplan zijn tevens regels opgenomen, die afhankelijk van het initiatief, moeten worden getoetst. Is het initiatief te toetsen aan de regels die opgenomen zijn in het omgevingsplan, dan spreken we van een binnenplanse omgevingsplanactiviteit (OPA). Is het initiatief niet te toetsen aan de regels die opgenomen zijn in het omgevingsplan dan spreken we van een buitenplanse omgevingsactiviteit. Deze buitenplanse OPA moet dan worden getoetst door het bevoegd gezag aan wat acceptabel is voor die specifieke locatie. Dit mag de doelen in de gemeentelijke Omgevingsvisie niet in de weg staan.

Volgens de Omgevingswet artikel 5.1, lid 1 is een OPA vergunningplichtig, behalve als een activiteit in artikel 2.29 van het Bbl staat en zo vergunningsvrij is. Een vergunning voor een omgevingsplanactiviteit kan alleen worden verleend, als wordt voldaan aan de beoordelingsregels van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en lokale regels in het omgevingsplan.

Bruidsschat

Onder de Omgevingswet verhuist een aantal regels van de rijksoverheid naar de gemeenten en waterschappen. Dit wordt de “Bruidsschat” genoemd. In de Bruidsschat wordt bepaald wanneer een omgevingsplanactiviteit vergunningplichtig is. Voor het ruimtelijk bouwen, in standhouden en gebruiken van een bouwwerk is altijd een vergunning nodig. Uitgezonderd zijn:

- Bouwwerken genoemd in artikel 22.27 (Bruidsschat) als wordt voldaan aan de regels in het omgevingsplan
- Bouwwerken genoemd in artikel 22.36 (Bruidsschat), ongeacht of wordt voldaan aan de regels in het omgevingsplan

Het bevoegd gezag kan de vergunningplicht uit de Bruidsschat na inwerkingtreding van de Omgevingswet aanpassen of laten vervallen. Dat moet wel gebeuren in overeenstemming met de instructieregels uit het Bkl.

6.3 Aanvraag omgevingsvergunning voor een (technische) bouwactiviteit

Of voor een bouw- of verbouwactiviteit een vergunning nodig is, is landelijk geregeld en terug te vinden in het Bbl. Door de knip is de locatie van een bouwwerk niet meer bepalend voor de vergunningplicht, alleen het bouwwerk zelf. Het uitgangspunt is dat er voor een technische

bouwactiviteit geen vergunning nodig is, tenzij het gaat om een bouwactiviteit genoemd in paragraaf 2.3.2 van het Bbl. Daarbij worden twee categorieën onderscheiden:

1. Bouwwerken met een dak (artikel 2.25 Bbl). Deze bouwwerken zijn vergunningsplichtig als ze niet op de grond staan, hoger zijn dan 5 meter, een tweede bouwlaag met verblijfsgebied hebben of voorzien zijn van een dakterras of andere buitenruimte. Ook als er een nieuw hoofdgebouw ontstaat is sprake van een vergunningsplichtige situatie
2. Bouwwerken zonder een dak (artikel 2.26 Bbl). Deze bouwwerken zijn vergunningsplichtig als ze hoger zijn dan 5 meter of ondergronds zijn gelegen. In uitzondering op de hoogte-eis gelden voor erfscheidingen (2 meter), speeltoestellen (4 meter), keermuren (1 meter) en antennes (2-3 meter) afwijkende grenswaarden voor de hoogte van deze bouwwerken.

Schema bepalen vergunningplicht, meldingsplicht en vrijstellingen

Onderstaand schema geeft aan wanneer een vergunningplicht, een meldingsplicht of een vrijstelling geldt voor de technische bouwactiviteit.

Naast de algemene regels, zoals hierboven beschreven, geldt er een aantal uitzonderingen op de vergunningplicht. Deze uitzonderingen zijn opgenomen in artikel 2.27 (Bbl). Tot slot worden ook bouwactiviteiten vallend onder gevolgklasse 1 uitgezonderd van de vergunningplicht. Voor deze vergunningsvrije bouwactiviteiten is echter wel een bouwmelding en de inzet van een kwaliteitsborger verplicht.

Als tijdens de bouw van een nieuw bouwwerk in gevolgklasse 1 een vergunningsvrij bouwwerk wordt toegevoegd – bijvoorbeeld een dakkapel – dan valt dat toegevoegde vergunningsvrije bouwwerk ook onder kwaliteitsborging. Onder kwaliteitsborging moet immers het totale eindproduct voldoen aan de eisen. De bouwwerken die tijdens de bouw zijn toegevoegd maken bij oplevering deel uit van het bouwwerk. Vergunningsplichtige activiteiten blijven vallen onder verantwoording van het bevoegd gezag. Maar vergunningsvrij, meldingsplichtig of vergunningsplichtig: alle bouwactiviteiten moeten voldoen aan de technische eisen zoals die omschreven zijn het Besluit bouwactiviteiten leefomgeving (Bbl).

6.4 Wat valt onder de Wkb en wat zijn de uitzonderingen?

In artikel 2.17 van het Bbl is vastgelegd welke bouwwerken onder het stelsel van kwaliteitsborging vallen; de zogenaamde gevolgklasse 1. Dit is overigens niet hetzelfde als gevolgklasse als CC1 uit de NEN-EN 1990. Bij de gevolgklassen die de Wkb hanteert gaat het om de impact van de gevolgen als er iets misgaat in de bouw. Bij gevolgklasse 1 zijn de persoonlijke gevolgen beperkt. Dit is soms verwarrend. Zo valt bijvoorbeeld een eengezinswoning van 4 bouwlagen in gevolgklasse 2 van de NEN-EN 1990, maar in het stelsel van kwaliteitsborging onder gevolgklasse 1. En kan een verkeersbrug, wanneer er minder dan 2000 vrachtwagens per jaar over rijden, in gevolgklasse 1 van de NEN-EN 1990 vallen, maar valt deze brug niet in gevolgklasse 1 van het Wkb-stelsel.

In de factsheet 'De wet kwaliteitsborging voor het bouwen: gevolgklassen' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is gevolgklasse 1 wat concreter verwoord dan de juridische tekst van het Bbl. De gevolgklasse wordt bepaald op basis van de geplande bouwactiviteit. Is er sprake van een combinatie van verschillende gebruiksfuncties in een bouwplan, dan is de hoogste gevolgklasse bepalend voor de gevolgklasse. Zo zal een combinatie van wonen en winkel(s) niet in gevolgklasse 1 kunnen vallen, omdat winkels onder een hogere gevolgklasse vallen. In de factsheet van de rijksoverheid worden de volgende uitzonderingen genoemd die niet onder gevolgklasse 1 vallen:

- Het zijn monumenten. Dit geldt zowel voor rijksmonumenten als voor monumenten die door de gemeente of de provincie zijn aangewezen. Of een bepaald bouwwerk een monument is, is te vinden in het Rijksmonumentenregister of navragen bij de gemeente
- Er een melding brandveilig gebruik verplicht is. Een melding brandveilig gebruik is bijvoorbeeld verplicht voor bedrijfspanden bedoeld voor meer dan 150 personen
- In het bouwwerk vinden milieubelastende activiteiten plaats waar een vergunning voor nodig is. Of een vergunning nodig is, is geregeld in het Bal
- Er is een gelijkwaardige oplossing toegepast voor de constructieve veiligheid of de brandveiligheid. Dit wil zeggen dat er een oplossing is gekozen die niet standaard in de bouwregelgeving wordt genoemd

Deze bouwwerken vallen, net als alle andere bouwwerken die niet voldoen aan gevolgklasse 1, vooralsnog onder het bestaande regime van het bevoegd gezag.

Nota bene: Minister De Jonge heeft aangegeven dat een eventuele tweede fase (waarbij ook bouwwerken die onder gevolgklasse 2 en 3 onder de Wkb vallen) niet eerder dan 5 jaar na inwerkingtrede van fase 1 zullen volgen. Dus niet eerder dan 1 januari 2029. In dezelfde brief wordt aangegeven dat het eerste half jaar in 2024 alleen nieuwbouw onder de Wkb valt. In Beek zal het dan om circa 7 aanvragen/meldingen gaan in het eerste half jaar.

6.5 Vooroverleg

Vooroverleg vindt plaats via de richtlijn Omgevingsoverleg (inrichting en werkwijze Intaketafel en Omgevingstafel). Deze is inmiddels vastgesteld. In het vooroverleg maakt het bevoegd gezag, voor zover bekend, alle bijzondere lokale omstandigheden (zie hoofdstuk 3.2) kenbaar waarmee de kwaliteitsborger rekening moet houden. Ook kan het bevoegd gezag in ditzelfde vooroverleg, wanneer zij dat nodig acht, bijvoorbeeld vroegtijdig aangeven dat zij nog andere constructieve gebouw gerelateerde informatie wil ontvangen (op basis van artikel 2.20 Bbl en haar bevoegdheden volgens de Awb). Dat kan zijn vanwege beleidsmatig risico gestuurd toezicht op een bepaald constructieonderdeel of omdat er al op voorhand een bepaald risico wordt opgemerkt in het bouwplan. Dit wordt in Beek bepaald door de bouwtechnisch adviseur (constructeur). Duidelijke interne communicatie met korte lijntjes is een voorwaarde om snel te kunnen schakelen. De constructeur van het bevoegd gezag (bouwtechnisch adviseur) zal

niet altijd aanwezig kunnen zijn bij het vooroverleg en veelal is dat ook niet nodig bij gevolgklasse 1. In 2023 zal risico gestuurde informatie die van belang is voor de toetsing van bouwplannen op constructieve veiligheid binnen de gemeente Beek worden gepubliceerd. Deze informatie zal op voorhand, dus voor de aanvraag, duidelijk vindbaar worden gepubliceerd op de gemeentelijke website, Omgevingsloket/DSO.

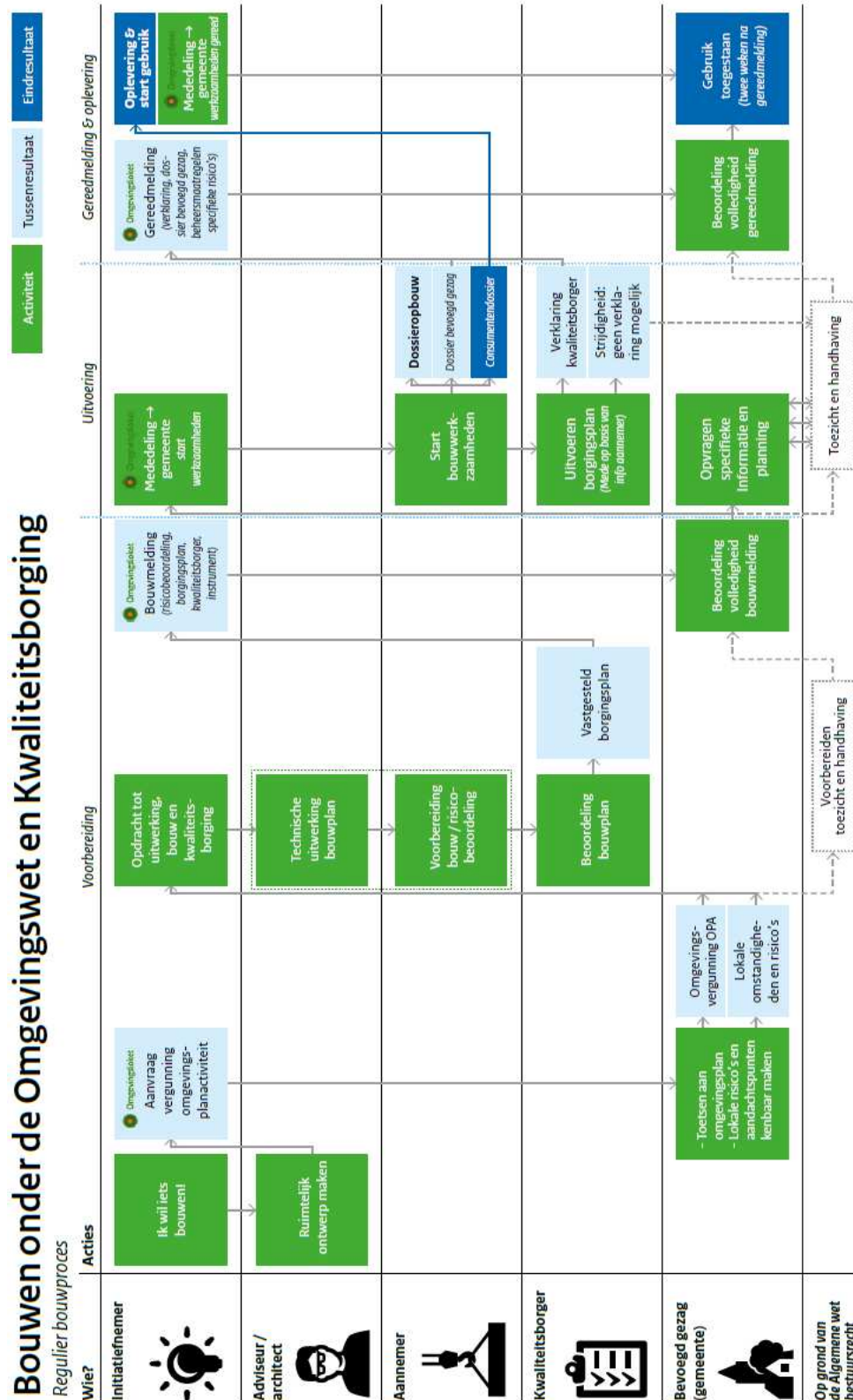
Het bovenstaande betreft meetbare indicatoren die in het jaarverslag 2023 nader zullen worden geëvalueerd.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, het reguliere bouwproces

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2020/03/30/schema-bouwen-onder-de-omgevingswet-en-kwaliteitsborging>

Bouwen onder de Omgevingswet en Kwaliteitsborging

Regulier bouwproces

Hoofdstuk 7. –Bouwactiviteit melding

7.1 De bouwmelding

Vier weken voor de geplande start van de bouwactiviteiten moet er door de bouwer overeenkomstig artikel 2.18 van het Bbl een melding worden gedaan aan het bevoegd gezag dat hij wil beginnen met bouwen. De “bouwer” is volgens artikel 2.16 van het Bbl degene die daadwerkelijk het bouwwerk bouwt, dus de aannemer en niet de initiatiefnemer, behalve wanneer de bouwwerkzaamheden door de initiatiefnemer zelf worden uitgevoerd.

Het bevoegd gezag zal binnen vier weken moeten beoordelen of de bouwactiviteit wel onder gevolgklasse 1 van de Wkb valt. Is dat niet het geval dan zal het bevoegd gezag degene die de melding heeft verzorgd hierover moeten informeren en dat er geen bouwmelding kan worden gedaan en dat een reguliere Omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. Hoewel er op een bouwmelding geen besluit wordt genomen, betekent dat niet dat het bevoegd gezag na het ontvangen van deze melding niets meer hoeft te doen. Het is de taak van het bevoegd gezag om de bouwmelding te controleren op volledigheid. Er moet worden gecontroleerd of de ingediende gegevens voldoen aan artikel 2.19 lid 1 van het Bbl. De casemanager bouwen en woningtoezicht staat hiervoor aan de lat. De toezichthouder BWT kijkt in dit proces mee.

De bouwmelding bevat naast de algemene projectgegevens, gegevens met betrekking tot:

- De kwaliteitsborger
- Het te gebruiken instrument voor de kwaliteitsborging
- De risicobeoordeling van het bouwproject
- Het borgingsplan

Daarnaast moet volgens Bbl artikel 2.19 lid 2 in de risicobeoordeling rekening worden gehouden met bijzondere lokale omstandigheden (ook wel lokale risico's genoemd). De risicobeoordeling en het borgingsplan zijn twee afzonderlijke vereisten, die gezamenlijk in één document of separaat mogen worden aangeleverd. Het bevoegd gezag zal de risicobeoordeling op inhoud controleren. Dit gezien de keuze voor scenario 2 uit paragraaf 5.4 uit het voorliggende uitvoeringsprogramma. De casemanagers bekijken dit in overleg met de technisch bouwadviseur (constructeur) en toezichthouder van de gemeente Beek.

In 2023 zal deze gehele procedure nader worden uitgewerkt in een checklist. Het bovenstaande betreft meetbare indicatoren die in het jaarverslag 2023 nader zullen worden geëvalueerd.

7.2 Bijzondere lokale omstandigheden in de risicobeoordeling en het borgingsplan

De basis voor de kwaliteitsborging is een borgingsplan dat gebaseerd is op een goede risicobeoordeling. In het borgingsplan wordt beschreven hoe deze risico's worden voorkomen of beperkt. Het gaat hier om het risico dat het gerealiseerde bouwwerk niet aan de bouwtechnische regels voldoet (minimale eisen), waarbij extra aandacht besteed moet worden aan die onderdelen die aan het zicht onttrokken worden. De inspectiepunten en controlemomenten in het borgingsplan moeten zijn gebaseerd op de risico's die met het ontwerp, het bouwplan en de uitvoering samenhangen, zoals het type bouwwerk, de gekozen bouwwijze, de lokale omstandigheden of de belendingen.

De kwaliteitsborger is verplicht bij het vaststellen van de risicobeoordeling en het daarna op te stellen borgingsplan, rekening te houden met bijzondere lokale omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van het te realiseren bouwwerk. De initiatiefnemer en de kwaliteitsborger hebben de taak en de verantwoordelijkheid om zelf actief bij het bevoegd gezag na te gaan welke bijzondere lokale omstandigheden er voor het desbetreffende gebied gelden. Een bijzondere lokale omstandigheid is een lokaal risico of een lokale situatie waardoor het eindresultaat van een bouwactiviteit mogelijk niet aan de bouwtechnische regels van

hoofdstuk 4 (nieuwbouw) en 5 (verbouw) van het Bbl voldoet. In de risicobeoordeling zal de kwaliteitsborger moeten aangegeven hoe met deze bijzondere lokale omstandigheden moet worden omgegaan. In het borgingsplan zullen vervolgens specifieke beheersmaatregelen worden aangegeven die nodig zijn om de kwaliteit tijdens de uitvoering te garanderen. En bij de gereed melding zal de borger in zijn verklaring moeten aangeven wat het resultaat is van de maatregelen die zijn genomen om de risico's m.b.t. de bijzondere lokale omstandigheden te voorkomen of te beperken. Het is dus belangrijk dat het bevoegd gezag vooraf een inventarisatie maakt van de voor in hun werkgebied geldende bijzondere lokale omstandigheden (lees ook risico's) en deze vervolgens in het VTH-beleid laat vastleggen en/of koppelt aan een omgevingsplan. Het bevoegd gezag moet ervoor zorgen dat deze informatie vindbaar en toegankelijk is. Tijdens het vooroverleg of overleg over de omgevingsplanactiviteit met de initiatiefnemer zal zij hem op deze bijzondere lokale omstandigheden wijzen. Maar daarnaast is het ook belangrijk dat deze informatie te vinden is via publicatie in de lokale huis- en huisbladen of op een specifieke pagina op de gemeentelijke website.

In 2023 wordt deze specifieke informatie gepubliceerd op alle Beekse gemeentelijke kanalen. De kwaliteitsborger/beleidsmedewerker BWT staat hiervoor aan de lat.

Voorbeelden van lokale omstandigheden in relatie tot bijvoorbeeld constructieve veiligheid zouden kunnen zijn:

- Eigenschappen van de bodemgesteldheid, zoals mijngangen en dempelkaarten
- Aanwezigheid van niet ontplofte "oude" munitie in het terrein
- Resten van oude funderingen of andere materialen in de bodem die mogelijk van invloed zijn op de nieuwe fundering
- Andere lokale omstandigheden, zoals archeologie (ontgravingsdiepte fundering)
- Specifieke uitwendige belastingen (bijvoorbeeld explosiegevaar) op een bouwwerk door naastgelegen activiteiten of transportroutes
- Regels plaatsing bouwkransen nabij luchthaven, et cetera

Bovenstaande lokale bijzonderheden en risico's dienen in 2023 voor alle taken in beeld te worden gebracht en te worden gepubliceerd.

Deze lokale risico's moeten niet worden verward met andere risico's gerelateerd aan bodemverontreiniging, waterveiligheid, milieu, bouw- en sloopveiligheid en de regels uit het omgevingsplan. Deze zijn weliswaar relevant voor de initiatiefnemer en de aannemer maar maken geen deel uit van het werkveld van de kwaliteitsborger. Daarmee zijn het dus geen bijzondere lokale omstandigheden als bedoeld in de Wkb.

Het bovenstaande betreft meetbare indicatoren die in het jaarverslag 2023 nader zullen worden geëvalueerd.

7.3 De Omgevingsveiligheid & de bouw- en sloopveiligheid

De Omgevingsveiligheid is en blijft een taak/verantwoordelijkheid van de gemeente. Bouw- en sloopveiligheid wordt een separaat onderdeel (met informatieplicht) naast de omgevingsplanactiviteit en de bouwactiviteit onder de omgevingswet. Dit onderdeel valt niet onder de Wkb en de kwaliteitsborger speelt hier geen rol in. Degene die bouw- of sloopwerkzaamheden verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat de werkzaamheden kunnen leiden tot beschadiging of belemmering van wegen, van in de weg gelegen werken en van andere roerende of onroerende zaken op een aangrenzend perceel of op een aan het bouw- of sloopterrein grenzende openbare weg, openbaar water of openbaar groen, is verplicht alle maatregelen te treffen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die beschadiging of belemmering te voorkomen of niet te laten voortduren. Tijdens het vooroverleg of overleg over de omgevingsplanactiviteit met de initiatiefnemer zal het bevoegd gezag de initiatiefnemer/bouwer op deze omstandigheden moeten wijzen.

Wanneer de omgevingsveiligheid in het geding is, moet dit worden gemeld bij het bevoegd gezag. T.b.v. een vergunning- of meldingplichtig beoogde bouw- of sloopwerkzaamheden moet altijd een risicomatrix worden opgesteld (Bbl art. 7.5a). Afhankelijk van de uitkomst moet een “veiligheidscoördinator directe omgeving” worden aangesteld en een bouw- of sloopveiligheidsplan worden opgesteld (Bbl art. 7.5a lid 2). In het infoblad “Veiligheid en gezondheid bij bouw- en sloopwerkzaamheden” van februari 2022 wordt e.e.a. nader toegelicht. Het bevoegd gezag blijft alle maatregelen inhoudelijk controleren want de kwaliteitsborger heeft hier, zoals eerder gezegd, geen rol in. Tijdens de bouw- of sloopactiviteit waarvoor een vergunning is verleend of een melding is gedaan kan de gemeente zo nodig vergunningvoorschriften of maatwerkvoorschriften stellen (Bbl art 7.5). Dit is ook mogelijk bij vergunningsvrije of niet meldingplichtige bouw- of sloopactiviteiten. Voorbeelden van risico gerelateerde omgevingsveiligheid zijn:

- Bouwen in het stedelijke gebied, beschermd dorpsgezicht: het ontgraven van het terrein naast een belending (bijv. een kelder, bouwput)
- Kabels en leidingen
- De grondwateronttrekking (bemaling) bij nabijgelegen funderingen op staal, of bij funderingen op houten palen en bestratingen
- Trillingen en schade in de omgeving t.g.v. bouw- en/of sloopwerkzaamheden
- Het blokkeren van wegen, voetpaden, enz. m.b.t. verkeer en hulpdiensten
- Het plaatsen van bouwkransen in het openbare gebied en nabij de luchthaven
- Het hijsen van materiaal boven openbaar gebied en in gebruik zijnde gebouwen of bouwdelen
- Overige risico's gerelateerd aan archeologie, bodemverontreiniging, waterveiligheid, milieu, bouw- en sloopveiligheid en regels uit het omgevingsplan
- Et cetera

7.4 De constructieve beoordeling van de risicobeoordeling

Het bevoegd gezag heeft een inhoudelijke rol bij de beoordeling van de risicobeoordeling. Deze beoordeling is gericht op die aspecten die ertoe kunnen leiden dat het uiteindelijke bouwwerk niet voldoet aan de voorschriften van het Bbl, inclusief maatwerkvoorschriften en -regels. Het gaat hierbij om de beoordeling van de risico's waarbij bijzondere aandacht moet worden gegeven aan onderdelen van het bouwwerk die aan het zicht worden onttrokken. In de risicobeoordeling zal moeten worden ingegaan op de samenhang met andere (lokale) voorschriften zoals het bestemmingsplan/omgevingsplan en afwijkingsverzoeken daarvan, welstand, monumenten, adviezen van de veiligheidsregio/brandweer en de lokale toepassing van gelijkwaardigheid en maatwerkvoorschriften bij verbouw/transformatie. Bij het beoordelen van de risico's moeten onderstaande aspecten worden meegenomen en als zodanig herkenbaar in het borgingsplan terugkomen:

- 1) De voorschriften in het Bbl. Deze voorschriften zijn de primaire basis voor de beoordeling van de risico's, waarbij extra aandacht besteed moet worden aan die onderdelen die aan het zicht onttrokken worden. Denk hierbij aan wapening, isolatie, et cetera
- 2) Gelijkwaardige maatregelen moeten voldoende onderbouwd zijn. De beschrijving en onderbouwing van gelijkwaardige maatregelen maken tevens deel uit van het dossier bevoegd gezag. Opmerking: dit betreft geen constructies of brandveiligheid maar bijv. installaties
- 3) Maatwerkregels (duurzaamheid, energiezuinigheid) die op basis van Bbl van toepassing zijn op/in een bepaalde gebouwsoort of bepaald gebied maken onderdeel uit van het beoordelingskader van de kwaliteitsborger en worden dus meegenomen in de risicobeoordeling en het borgingsplan

Bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid voor hulpdiensten gaan via de Bruidsschat naar het omgevingsplan.

7.5 De constructieve beoordeling van het borgingsplan

De eisen waaraan een borgingsplan moet voldoen zijn vastgelegd in artikel 3.80 van het Bkl. Voldoet een borgingsplan niet aan deze eisen dan is het niet volledig en is de bouwmelding dus niet gedaan. Zoals eerder gezegd: de basis voor de kwaliteitsborging is een borgingsplan dat gebaseerd is op een goede risicobeoordeling. In het borgingsplan wordt beschreven hoe deze risico's worden voorkomen of beperkt. Het gaat hier, zoals gezegd, om het risico dat het gerealiseerde bouwwerk niet aan de bouwtechnische regels voldoet, waarbij extra aandacht besteed moet worden aan die onderdelen die aan het zicht onttrokken worden. De inspectiepunten en controlemomenten in het borgingsplan moeten zijn gebaseerd op de risico's die met het ontwerp, het bouwplan en de uitvoering samenhangen, zoals het type bouwwerk, de gekozen bouwwijze, de lokale omstandigheden of de belendingen. Wordt een bepaald risico in de risicoanalyse genoemd maar ontbreekt hiervoor de beheersmaatregel in het borgingsplan, dan is er sprake van een borgingsplan dat niet voldoet aan de daarvoor gestelde eisen. De bouwmelding is dan niet volledig.

Let wel: het is niet aan het bevoegd gezag om een inhoudelijk oordeel te geven over de borgingsmaatregelen. De wijze en mate van borging is aan de kwaliteitsborger, dus 'afkeuren' omdat het bevoegd gezag van mening is dat een borgingsmaatregel onvoldoende is, is niet mogelijk. Wel kan een dergelijke maatregel voor het bevoegd gezag een signaal zijn om nadat de melding is gedaan aanvullende informatie op te vragen (op basis van artikel 2.20 Bbl en haar onveranderde bevoegdheden op basis van de Awb) om zelf tijdens de bouw op het betreffende onderdeel toezicht te houden.

7.6 Een onvolledig bouwmelding

Voldoet de bouwmelding (artikel 2.19 Bbl) aan de vereisten, dan hoeft het bevoegd gezag niet te reageren en kan de bouwer 4 weken na de melding beginnen met bouwen. Blijkt dat er gegevens ontbreken, dus dat er onvolledige melding is gedaan, dan is er juridisch gezien geen melding gedaan en mag er niet worden begonnen met bouwen. Voorwaarde is wel dat het bevoegd gezag dit zo snel mogelijk meldt aan degene die de melding heeft gedaan, uiterlijk binnen 4 weken na de bouwmelding, dus voor de start van de bouwactiviteiten. Als de melder niet binnen deze termijn een bericht van het bevoegd gezag heeft ontvangen ontstaat er een gerechtvaardigd vertrouwen dat de melding correct is gedaan en dat de melder, die de bouwer is, mag beginnen met bouwen. Het bevoegd gezag kan dus besluiten bij een onvolledige bouwmelding de start van de bouwwerkzaamheden tegen te houden totdat de melding compleet is.

7.7 Het opvragen van nadere informatie op verzoek van het bevoegd gezag

Naast de vereiste gegevens die zijn gesteld in artikel 2.19 van het Bbl kan het bevoegd gezag, nadat de bouwmelding is gedaan, op basis van het daaropvolgende artikel 2.20 specifieke, al dan niet bv. constructieve, informatie opvragen over specifieke bouwwerkzaamheden en de momenten waarop deze worden uitgevoerd. Deze informatie zal in principe worden opgevraagd bij degene die daadwerkelijk over die specifieke informatie zou moeten beschikken. Dat zal veelal de bouwer (aannemer) zelf zijn, of bij de melder of diens gemachtigde wanneer de aannemer zelf niet de melder is. Het opvragen van informatie op grond van Bbl artikel 2.20 staat geheel los van de inhoud van de bouwmelding. Het betreft hier de aanvullende bevoegdheid tot het opvragen van (toezichts)informatie. Het bevoegd gezag zal van deze bevoegdheid gebruikmaken als hier een goede aanleiding voor is. Bijvoorbeeld als:

- Een risico door de kwaliteitsborger wordt onderschat
- Informatie wordt opgevraagd in het kader van risico gestuurd toezicht of themacontroles

Het bevoegd gezag behoudt haar volledige toezichts- en handhavingsbevoegdheden op basis van de Awb. Deze onveranderde bevoegdheid wordt ook duidelijk genoemd in de Nota van toelichting op het Besluit kwaliteitsborging. De volgende twee documenten zijn mede gebruikt bij het opstellen van hoofdstuk 9:

- Nota van toelichting behorend bij het Besluit kwaliteitsborging voor het bouwen
- Stuurgroep Kwaliteitsborging - Memo Vergunning, melding en beoordeling van de risico's van een bouwactiviteit onder Wkb en Omgevingswet - 6 september 2019 versie 2.0

Hoofdstuk 8. - Bouwfase

8.1 Start bouw - informatieverstrekking

Zowel bij een vergunningplicht als bij een meldplicht geldt dat het bevoegd gezag twee werkdagen voor het begin van de bouwwerkzaamheden geïnformeerd moet worden (Bouwbesluit art. 1.25; Bbl art. 7.7). Deze informatieplicht staat los van de Wkb.

8.2 Rol kwaliteitsborger

De kwaliteitsborger controleert het ontwerp en de uitvoering van het bouwplan, op de minimale eisen van het Bbl. Daarnaast kan een kwaliteitsborger toetsen op aanvullende eisen van de opdrachtgever. Dit gebeurt aan de hand van een door de Toelatingsorganisatie kwaliteitsborging bouw toegelaten instrument waarvoor de kwaliteitsborger is gecertificeerd. Toegelaten instrumenten en kwaliteitsborgers zijn te vinden via <https://www.tlokb.nl/register-kwaliteitsborging>. De kwaliteitsborger maakt op basis van een risicobeoordeling een borgingsplan. Wanneer er tijdens de bouw tekortkomingen wordenesignaleerd brengt hij de bouwer daarvan op de hoogte met het verzoek deze op te lossen. Constateert de kwaliteitsborger tijdens het bouwproces iets dat een verklaring (bij de gereed melding) in de weg staat, dan moet hij dit volgens artikel 3.86 van het Bkl onverwijld aan het bevoegd gezag melden. Ook wanneer de kwaliteitsborger afwijkt van zijn borgingsplan en dus van de bouwmelding, zal dit moeten worden gemeld zodat het bevoegd gezag hierop kan anticiperen.

8.3 Rol bevoegd gezag

Het stelsel gaat er in beginsel van uit dat het bevoegd gezag erop mag vertrouwen dat het bouwwerk bij een afgegeven verklaring van de kwaliteitsborger zal voldoen aan de bouwtechnische regels van het Bbl. Het is belangrijk dat het bevoegd gezag haar verantwoordelijk blijft nemen mede omdat het nieuwe stelsel zich nog niet heeft bewezen. Het bevoegd gezag is en blijft verantwoordelijk voor de bebouwde omgeving. Het bevoegd gezag kan de informatie die is ontvangen bij de bouwmelding gebruiken om een eigen inhoudelijke beoordeling te doen. Verder kan het bevoegd gezag informatie over specifieke bouwwerkzaamheden (art. 2.20 Bbl) en planning opvragen (art. 7.8 lid c Bbl: actuele planning aanwezig op het bouwterrein). Aanspreekpunt hiervoor is degene die de bouwmelding doet of namens de bouwmelder hiervoor is aangewezen. Hoewel niet strikt noodzakelijk, is het aan te bevelen om in het VTH-beleid vast te leggen in welke gevallen of omstandigheden er informatie- of controlemomenten worden uitgevoerd. Met deze informatie- of controlemomenten kan het bevoegd gezag steekproefsgewijs en risico gestuurd de bouwkwaliteit toetsen. Daarnaast kan het bevoegd gezag gericht toezicht blijven houden op belangrijke thema's (bijv. balkons en breedplaatvloeren). Waar nodig zal het bevoegd gezag direct handhaving toepassen om handhaving achteraf te

voorkomen. Bij het uitvoeren van informatie- of controlemomenten kan men denken aan de volgende zaken:

- Twijfel aan de stabiliteit van de constructie
- Controle van fundering (o.a. hei- of boorwerkzaamheden)
- Controle van de wapening van funderingen, wanden en vloeren
- Controle van brandwerende scheidingen/doorvoeren

Het mag duidelijk zijn dat naarmate een instrument of borger zich heeft bewezen het aantal informatie- of controlemomenten zal afnemen. Om dubbel werk te voorkomen zal het publieke toezicht en de controle door de kwaliteitsborger zoveel mogelijk complementair aan elkaar worden uitgevoerd. Daarnaast kunnen er vanuit de Rijksoverheid onderwerpen worden aangedragen voor themacontroles. Denk hierbij o.a. aan de problematiek rondom de bollen- en breedplaatvloeren en de uitkragende galerijen en balkons. Verder kan de gemeente in haar handhavingsbeleid zaken opnemen die lokaal van belang zijn. De omgevingsveiligheid is en blijft een taak/verantwoordelijkheid van de gemeente. Bouw- en sloopveiligheid wordt een separaat onderdeel naast de omgevingsplanactiviteit en de bouwactiviteit onder de omgevingswet. Het bevoegd gezag blijft alle maatregelen inhoudelijk controleren want de kwaliteitsborger heeft hier geen rol in.

8.4 Handhavingsmogelijkheden bevoegd gezag

Onderstaand antwoord van de minister in de brief van 22 november 2021 op vragen vanuit de Eerste Kamer geeft aan dat de gemeente haar rol als bevoegd gezag moet blijven nemen. T.a.v. de constructieve veiligheid dient de gemeentelijk constructeur op basis van signalen van de kwaliteitsborger of van derden of op basis van eigen waarnemingen een onderzoek in te stellen wanneer er wordt vermoed dat het bouwwerk niet gaat voldoen aan de bouwtechnische voorschriften van het Bbl. Vervolgens moet het bevoegd gezag zelf de strijdigheid met het Bbl onderbouwd aantonen en een afweging maken of er wel of geen verdere actie moet worden ondernomen. De handhavingsbevoegdheid wordt niet beperkt door het nieuwe stelsel waar de kwaliteitsborger controleert tijdens de bouw en op het gerealiseerde bouwwerk. De gemeente doet bij de bouwmelding en de gereed melding enkel een procedurele toets op volledigheid van de stukken. Daar staat tegenover dat, net als onder het huidige recht, de gemeente als bevoegd gezag altijd toezicht mag houden op de naleving van de bouwtechnische regels. In het kader van de Algemene wet bestuursrecht kan de gemeente de informatie die ontvangen is bij de bouw- en gereed melding, gebruiken om een inhoudelijke beoordeling te doen in het kader van haar eigen handhavingsstrategie. Zij gebruikt dan de informatie om te bepalen of, en zo ja wanneer zij gaat ingrijpen. De gemeente kan verder informatie vragen over specifieke bouwwerkzaamheden en over de planning wanneer deze worden uitgevoerd (artikel 2.20 Bbl). Het bevoegd gezag kan op deze wijze beschikken over de benodigde informatie om zo nodig zelf toezicht uit te oefenen en te handhaven, ook na de gereedmelding. Echter, gelet op het nieuwe stelsel is het logisch dat de gemeente haar toezichttaak complementair aan de controle door de kwaliteitsborger invult.

In het kader van de Wkb voert de kwaliteitsborger de controle op het bouwwerk uit. De gemeente behoudt in het nieuwe stelsel van kwaliteitsborging haar bevoegdheid vanuit de Algemene wet bestuursrecht om toezicht te houden, en indien nodig op grond van de Woningwet/Omgevingswet handhavend op te treden op basis van signalen van derden of van de kwaliteitsborger dat het bouwwerk niet voldoet aan de bouwtechnische voorschriften of op basis van eigen waarnemingen. Het publieke toezicht en de controle door de kwaliteitsborger zijn daarbij zoveel mogelijk complementair aan elkaar om dubbel werk te voorkomen. In het kader van het toezicht op de bestaande bouw behoudt de gemeente eveneens de bevoegdheid om handhavend op te treden bij bouwwerken die niet aan de bouwtechnische voorschriften voldoen. Bij gereedmelding onder de Wkb valt een bouwwerk onder de bestaande gebouwenvoorraad, waarmee de gemeente van deze bevoegdheden gebruik kan maken. Het bevoegd gezag handhaaft hier met betrekking tot het bouwwerk, er wordt niet gehandhaafd of

geoordeeld over de verklaring van de kwaliteitsborger. De handhavingsmogelijkheden zijn al opgenomen in het Beleidsplan VTH 2023.

8.5 Wat te doen bij geschillen tijdens de bouw

Bij geschillen tijdens de bouw tussen kwaliteitsborger en aannemer zal de kwaliteitsborger in eerste instantie bij de aannemer en opdrachtgever kenbaar maken dat er na afronding van de bouwactiviteit geen verklaring zal worden afgegeven dat het bouwwerk voldoet aan het Bbl. Wanneer de aannemer en/of opdrachtgever hier niet naar tevredenheid van de kwaliteitsborger op reageren zal deze zich moeten wenden tot het bevoegd gezag, immers de kwaliteitsborger heeft geen handhavingsbevoegdheden. Het bevoegd gezag kan dan een extra informatie- of controlemoment opleggen waarbij vervolgens alle benodigde stukken worden opgevraagd om het geschil te kunnen beoordelen. Indien nodig zal het bevoegd gezag handhavend optreden.

Let wel: de informatie van de kwaliteitsborger geeft aan dat er een illegale situatie zal ontstaan na ingebruikname. Direct handhavend optreden is dus niet aan de orde tenzij de informatie betrekking heeft op het beëindigen van de werkzaamheden door de kwaliteitsborger. Wel kan, nadat geconstateerd is dat er geen direct gevaar is, handhaving van het verbod op gebruik zonder verklaring /gereedmelding worden aangegeven richting initiatiefnemer. Op deze wijze ligt het initiatief om met oplossingen te komen waar het thuishoort: bij de opdrachtgever, zijn aannemer en adviseurs.

Wanneer het bevoegd gezag door eigen waarnemingen tijdens o.a. de informatie- en controlemomenten het vertrouwen in de kwaliteitsborger verliest, kan deze enkel de opdrachtgever waarschuwen dat er na de gereedmelding een extra controle zal plaatsvinden waaruit mogelijk handhaving kan volgen. Uiteraard zal op geconstateerde misstanden gelijk worden gehandhaafd. Wanneer een kwaliteitsborger om wat voor reden ook zich terugtrekt van het werk zal het bevoegd gezag het werk moeten stilleggen en de bouwmelder sommeren een nieuwe kwaliteitsborger aan te stellen. Deze nieuwe kwaliteitsborger zal opnieuw, vanaf het begin, het werk moeten beoordelen. Hij zal op het eind zijn goedkeuring moeten geven over het gehele werk, dus ook over de onderdelen die al eerder zijn uitgevoerd.

8.6 Wat te doen als blijkt dat het project tijdens de bouw door een wijziging niet meer onder de Wkb valt?

Door een wijziging tijdens de bouw kan het voor komen dat een project niet meer onder de Wkb valt. Denk hierbij aan toepassing van een gelijkwaardigheid t.a.v. van brandveiligheid of constructieve veiligheid. De kwaliteitsborger heeft de plicht om in dat geval zijn werkzaamheden te beëindigen en dit te melden aan het bevoegd gezag. De initiatiefnemer moet in dit geval een omgevingsvergunning aanvragen. Wanneer het bevoegd gezag er pas bij de gereedmelding achter komt dat de kwaliteitsborger de gelijkwaardigheid niet heeft gemeld moet er een officiële melding uitgaan naar de instrumentaanbieder en de Toelatingsorganisatie kwaliteitsborging bouw. Vervolgens kan een handhavingstraject worden opgestart om het bouwwerk alsnog te legaliseren.

De onder hoofdstuk 8 genoemde scenario's dienen in 2023 middels een stroomschema en checklist nader te worden uitgewerkt. Het betreft meetbare indicatoren die in het jaarverslag 2023 nader zullen worden geëvalueerd.

Hoofdstuk 9 –Gereedmelding

9.1 De gereedmelding

Twee weken voor de geplande ingebruikname moet er door de bouwer een melding worden gedaan aan het bevoegd gezag dat hij het bouwwerk of het gebouw in gebruik wil nemen. Hoewel op een melding geen besluit hoeft te worden genomen, betekent dat niet dat het bevoegd gezag na het ontvangen van deze melding niets meer hoeft te doen.

Opmerking: de gereedmelding wil niet zeggen dat alle werkzaamheden ook daadwerkelijk zijn afgerond. Bouwwerkzaamheden waarvoor in het Bbl geen specifieke regels zijn opgenomen; plaatsen keuken, afmonteren sanitair, vloeren leggen, etc., kunnen ook na de gereedmelding worden uitgevoerd. De gereedmelding betreft dus de melding dat de bouwactiviteit aan de regels van hoofdstuk 4 of 5 van het Bbl voldoet.

Het is de taak van het bevoegd gezag om de gereedmelding te controleren op volledigheid. Gecontroleerd moet worden of de ingediende gegevens voldoen aan het gestelde in artikel 2.21 van het Bbl. De gereedmelding bevat:

- De algemene projectgegevens
- Het dossier bevoegd gezag
- De verklaring van de kwaliteitsborger dat het gebouwde volledig voldoet aan het Bbl

In het dossier van het bevoegd gezag moet worden onderbouwd dat er rekening is gehouden met de bijzondere lokale omstandigheden en het bouwwerk voldoet aan de minimale eisen van het Bbl. Naast de vereiste gegevens die zijn gesteld in artikel 2.21 van het Bbl kan het bevoegd gezag op basis van artikel 2.20 van het Bbl specifieke, al dan niet constructieve, verantwoordingsinformatie bij de vergunninghouder opvragen en eisen dat deze informatie tegelijkertijd met het dossier bevoegd gezag wordt overlegd (1,4/5/6). Het gaat hier om constructieve uitvoeringsinformatie over risico's, niet zijnde de bijzondere lokale omstandigheden, die na de bouwmelding of tijdens het bouwproces door het bevoegd gezag aan de bouwer (en kwaliteitsborger) zijn aangegeven. Hoewel er sprake is van een ontvankelijke bouwmelding, zullen deze gegevens, die buiten het Wkb stelsel om worden opgevraagd, toch aan het bevoegd gezag moeten worden aangeleverd op basis van haar onveranderde handhavende bevoegdheden op basis van de Awb. De datum van indiening van de bouwmelding is het ijkpunt voor het moeten voldoen aan de eisen van de bouwregelgeving bij de gereedmelding. De bouwmelding is maximaal een jaar geldig. Binnen deze termijn moet er gestart worden met de bouw anders vervalt de bouwmelding. In dat geval zal er een nieuwe bouwmelding moeten worden gedaan, waarbij het bouwplan mogelijk moet worden aangepast aan de wijzigingen in de bouwregelgeving t.o.v. de vorige bouwmelding.

9.2 Een onvolledige gereedmelding

Voldoet de gereedmelding aan de vereisten gesteld in artikel 2.21 Bbl dan hoeft het bevoegd gezag niet te reageren en kan de bouwer het gebouwde in gebruik nemen. Blijkt dat er gegevens ontbreken, dus dat er een onvolledige gereedmelding is gedaan, dan is er juridisch gezien geen gereedmelding gedaan en mag het gebouwde niet in gebruik worden genomen. Het bevoegd gezag moet dit binnen twee weken aan de bouwer melden. Als de bouwer binnen deze termijn geen bericht van het bevoegd gezag heeft ontvangen ontstaat er een "gerechtvaardigd vertrouwen" dat de melding correct is gedaan en dat de bouwer het gebouwde in gebruik mag nemen. Bij een onvolledige gereedmelding blijft het gebruik van het bouwwerk verboden totdat het dossier bevoegd gezag compleet is. Het is aan te raden om in geval van een onvolledige melding direct richting initiatiefnemer aan te geven dat gebruik verboden blijft totdat de melding is gedaan. De sanctie op eventuele ingebruikname is, net als bij overige redenen tot handhaving, afhankelijk van de geconstateerde strijdigheid. In veel gevallen zal volstaan kunnen worden met de aanzegging van een dwangsom om binnen een bepaalde periode de melding alsnog te doen. In het uiterste geval kan met een aanzegging van bestuursdwang het gebruik worden beëindigd. Constructief gezien zal dat alleen gebeuren als er onvoldoende constructieve gegevens in het dossier bevoegd gezag zijn opgenomen of wanneer er belangrijke informatie ontbreekt over hoe er met de bijzondere lokale omstandigheden is omgegaan en er (ernstige) twijfel over de veiligheid is. Daarnaast kan het bevoegd

gezag op basis van zijn onveranderde toezichthoudende bevoegdheden (Awb) een ingebruikname tegenhouden wanneer na de bouwmelding of tijdens de bouwphase andere belangrijke constructieve gegevens zijn opgevraagd en deze niet in het dossier bevoegd zijn opgenomen of dat er op grond van andere signalen een 'ernstig vermoeden' bestaat dat er niet overeenkomstig de nieuwbouwvoorschriften is gebouwd. De handhaving verloopt in dat geval op eenzelfde wijze als de handhaving bij bestaande bouwwerken waar sprake is van een strijdigheid met bijvoorbeeld de constructieve regels.

9.3 Het dossier bevoegd gezag m.b.t. constructies

Bij de gereedmelding krijgt het bevoegd gezag door middel van het "dossier bevoegd gezag" gegevens en bescheiden over de gerealiseerde bouwactiviteit die inzichtelijk maken dat het gerealiseerde bouwwerk voldoet aan de bouwtechnische regels uit het Bbl. Aan de eisen voor de inhoud van het "dossier bevoegd gezag" is expliciet toegevoegd dat er informatie wordt verstrekt over de wijze waarop bij het bouwen rekening is gehouden met de in het borgingsplan opgenomen risico's. Hiermee ontvangt het bevoegd gezag niet alleen vooraf alle informatie over de risico's en voorgenomen borging, maar ook achteraf over hoe hiermee om is gegaan. Uiteraard geldt hierbij, net zoals bij de indieningvereisten voor een omgevingsvergunning of andere melding, dat indien het onderdeel niet van toepassing is op het bouwwerk, de betreffende gegevens niet hoeven te worden overlegd.

Inhoud dossier bevoegd gezag met betrekking tot het constructieve deel

Gegevens en bescheiden waaruit blijkt dat het bouwwerk voldoet aan de gestelde eisen in relatie tot:

1. belastingen en belastingcombinaties van de constructieve delen van het gerealiseerde bouwwerk en van het bouwwerk als geheel; Bij constructie gaat het om de toezichthoudende taak, calamiteiten en renovatie/herbestemming. De constructeur moet voor het ontwerp de uitgangspunten opstellen en een gewichts- en stabiliteitsberekening maken. Hierbij zijn ook de gegevens van het grondonderzoek nodig. **Concreet:** De uitgangspunten, de gewichts- en stabiliteitsberekening, schematisering en het grondonderzoek van de gerealiseerde situatie.

2. de uiterste grenstoestand van de bouwconstructie en onderdelen van de bouwconstructie van het bouwwerk; De constructeur voert de gewichts- en stabiliteitsberekeningen uit. Op basis hiervan worden de tekeningen van de constructie uitgewerkt. Deze tekeningen worden gereviseerd aangeleverd in het dossier bevoegd gezag. Onderliggende stukken (zoals keuringsverklaringen, certificaten, wapeningsdetails, wapeningsberekeningen, etc.) worden voor de draagconstructie meegezonden. Het gaat om dezelfde stukken die nu ook al in het bouwproces aanwezig zouden moeten zijn en ook worden aangeleverd aan het bevoegd gezag. **Concreet:** (detail)tekeningen en -berekeningen van de gerealiseerde situatie. Onderliggende documenten voor de draagconstructie en op basis van de risicobeoordeling.

Het dossier bevoegd gezag moet de volledige constructieve hoofdberekening van de constructeur bevatten, aangevuld met alle (door hem gecontroleerde) detailberekeningen en -tekeningen van elke van toepassing zijnde bouwonderdelen, zoals prefab vloer- en kapconstructies, etc. Maar bijvoorbeeld ook kalenderstaten van prefab heipalen of akoestische doormetingen van in de grond gevormde funderingspalen en andere van toepassing zijnde noodzakelijke rapporten die aantonen dat het gerealiseerde bouwwerk voldoet aan de bouwtechnische regels. Alleen de meest recente definitieve gegevens moeten worden ingediend zodat een up-to-date "as built" dossier wordt aangeleverd.

Checklist inhoud dossier bevoegd gezag m.b.t. constructies "as built"

1. Toelichting op het constructief ontwerp (niet verplicht maar wel aanbevolen)
2. Grondonderzoek, funderingsadvies, controlesonderingen van de vaste al dan niet met grondverbetering, kalenderstaten of akoestische doormeting van in het werk gevormde funderingspalen
3. Constructieve plattegronden van alle bouwlagen, inclusief fundering en palenplan
4. Gewichtsberekening, stabiliteitsberekening, hoofd- en detailberekening van alle te vervaardigen onderdelen zowel in situ als prefab

5. Controleberekening van alle te wijzigen bestaande onderdelen
6. Vorm- en wapeningstekening(en) van alle in het werk te storten onderdelen
7. Detailtekening(en) van alle (prefab) constructies in beton, staal, aluminium en hout
8. Constructieve veiligheid bij brand (bijv. compartimentering)
9. Resultaat van de ondernomen borgingsmaatregelen: - welke constructieve onderdelen (berekening en tekening) zijn gecontroleerd door een toetsend constructeur (onderbouwing met toets rapport); - welke constructieve onderdelen zijn in het werk gecontroleerd door een constructief bekwaam toezichthouder (onderbouwing met foto's)

Verklaring gerechtvaardigd vertrouwen

- (1) Bij de gereedmelding krijgt het bevoegd gezag een dossier bevoegd gezag met informatie die nodig is voor het toezicht op het gerealiseerde bouwwerk. Een belangrijk onderdeel van dat dossier is de verklaring van de kwaliteitsborger dat het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat het bouwwerk voldoet aan de bouwtechnische regels. Bij de verklaring wordt, voor zover van belang, ingegaan op de getroffen maatregelen om bouwtechnische risico's te voorkomen of te beperken (3)
- (2) De kwaliteitsborger laat met het resultaat van de ondernomen borgingsmaatregelen zien dat de risico's die zijn gedefinieerd in de risicobeoordeling zijn geborgd. In combinatie met de informatie over het gereede bouwwerk vormt dit de gevraagde informatie

9.4 Een ontbrekende (of gedeeltelijke) verklaring van de kwaliteitsborger

Bij de gereedmelding moet overeenkomstig artikel 1.50 lid 2 van het Bouwbesluit 2012 en artikel 3.86 van het Bkl een verklaring van de kwaliteitsborger zijn ingediend dat het gebouwde voldoet aan de eisen gesteld in het Bbl. Het kan voorkomen, vooral in de beginfase van deze nieuwe wetgeving, dat deze verklaring niet door de kwaliteitsborger kan worden bijgevoegd. Dat kan omdat een specifiek onderdeel niet voldoet aan de geldende regelgeving of omdat de kwaliteitsborger te weinig gegevens van de aannemer heeft ontvangen om hier een goed oordeel over te kunnen geven. In principe zouden bij de gereedmelding geen grote, al dan niet constructieve, gebreken aan het licht mogen komen vanwege de informatieplicht die de kwaliteitsborger richting het bevoegd gezag heeft. Constateert de kwaliteitsborger tijdens het bouwproces iets wat een verklaring in de weg staat dan moet hij dit volgens artikel 3.86 van het Bkl direct melden aan het bevoegd gezag. Wanneer de kwaliteitsborger hierin verzaakt zal vanuit het bevoegd gezag een melding moeten plaatsvinden bij de instrumentaanbieder van het toegepaste borgingsinstrument. Het probleem hiervan is echter de vraag hoe de gemeente dit te weten komt.

Afhankelijk van het gebrek (groot of klein) zal het bevoegd gezag een afweging moeten maken of het gebouwde alsnog in gebruik mag worden genomen of dat het bevoegd gezag besluit om een ingebruikname tegen te gaan. Het is dus noodzaak voor het bevoegd gezag om haar handhavingenbeleid en uitvoeringsprogramma af te stemmen op mogelijke scenario's van gebreken en de ernst daarvan. Ten aanzien van een deeloplevering bij grotere woningbouwprojecten of een casco oplevering aan de klant heeft de wet nog niets geregeld. Hoewel een deelverklaring van een kwaliteitsborger wellicht nuttig is voor het bouwbedrijf, zal dit naar onze mening niet voldoende zijn om een gereedmelding te onderbouwen.

Opmerking: het bevoegd gezag zal zelf moeten bepalen of een deelverklaring van de kwaliteitsborger op constructief gebied acceptabel is en een dergelijk scenario, indien nodig, vastleggen in haar beleid.

9.5 Einde bouwwerkzaamheden

Zowel bij vergunningsplichtig bouwen als bij bouwen onder de meldingsplicht geldt nog steeds de gebruikelijke verplichting om na afronding van de bouwwerkzaamheden het bevoegd gezag te informeren (Bouwbesluit art. 1.25; Bbl art. 7.7). Deze informatieplicht staat los van de Wkb.

In de hoofdstukken 5, 6, 7, 8 en 9 staan verschillende meetbare indicatoren die in 2023 nog nader moeten worden uitgewerkt in procedures en checklisten. In het jaarverslag 2024 worden deze geëvalueerd.